

PROLOOG

„Ta lihtsalt istus seal, pea käte vahel, ja hetkeks tundus mulle, et ta on magama jäänud. Tegin talle tassi teed ja läksin seda tema kõrvale pingile viima ... ja siis ma nägin ...“

Sylvia Ross ei lõpetanud lauset ja klammerdus kõvemini tassi külge, milles oli noore naispolitseiniku valmistatud tee. Ta oli seda vaevu mekkunud, kuid oli tänulik joogi soojuse eest ja ühtlasi oli ta värisevatel kätel võimalik millestki kinni hoida. Kohutav meenus tekitas iiveldust: tühjalt jõllitavad pärani silmad, koolnukangestuses peaaegu mõnitavaks irveks kaardunud huuled, käele vajunud pea alla kogunenud kalgenduma hakkav vereloik.

Kahest hädaabikeskusse tehtud väljakutsele reageerinud naispolitseinikust vanem kummardus ettepoole, puudutas rahustavalt pihuga Sylvia käsivart ja ütles: „Proua Ross, ma mõistan, et te olete šokiseisundis, ja ma ei hakka praegu liiga palju küsimusi esitama, kuid mul on siiski tarvis paari asja kohe praegu teada saada. Vastake rahulikult, kiirustada pole vaja.“ Naine oli end saabudes tutvustanud inspektor Mollie Adairina. Tal olid süsimustad juuksed, ta kahvatus ovaalses näos särased erksinised silmad ja ta tundus mõrvajuurdluse juhtimiseks absurdsest noorena. Sõna „mõrv“ kajast ja põrkus Sylvia peas edasi-tagasi nagu vanamoodsa grammofoni plaadi külge kinni kiilunud nõel. Tema abikaasa Frank Ross oli surnud, mõrvatud, tapetud hetkel, mil ta istus pingil töökojaks sisustatud kuuris, kus ta veetis suure osa oma vabast ajast kirikule raha kogumiseks müüdavaid mänguasju valmistades.

„Te ütlesite, et jõudsite koju umbes kella nelja paiku,“ ärgitas inspektor leebelt. „Kas te mäletate, mis kell te lahkusite?“

Sylvia tegi meeleheitliku jõupingutuse, et aju taas tööle hakkaks ja ta saaks selgelt mõelda. Ta viis mõtted varasema juurde, nägi end lõunasöögi järel lauda koristamas ja nõusid kööki viimas, kuulis Franki ta kuiva kõlatu häälega ütlemas: „Ma olen umbes paar tundi töökojas,“ ja enda sama kõlatut vastust: „Ma lähen linna poodidesse.“ Valjusti ütles naine: „Ilmselt oli kell umbes kümne minuti pärast kaks – ma jõudsin kella kahese bussi peale.“

„Ja teie abikaasa oli teie lahkudes töökojas?“

„Täpselt nii.“

„Kas ta mainis, et ootab kedagi?“

„Ei.“

„Kas te panite lahkudes kedagi või midagi tähele, näiteks mõnd autot? Või märkasite koju tagasi jõudes kedagi minema sõitmas?“

„Ma ei märganud ... ei, ei tule ette.“

„Niisiis tulite te koju, panite ostetud asjad ära, tegite kannutäie teed ja viisite tassi ka oma abikaasale. Mis kell see võis olla?“

„Kell viis.“

„Kas te saite kohe aru, et ta on surnud?“

Sylvia tundis taas iivelduselainet; ta kõõksatas, pani nüüdseks leigeks tõmbunud tee enda kõrvale abilauale ja surus käed suule.

„Jah, muidugi,“ neelatas naine. „Niipea kui ma ta nägu nägin ... ta pidi surnud olema, ta nägi kohutav välja.“

„Mida te seejärel tegite?“

„Jooksin kõrvalmajja proua Menziese juurde.“ Sylvia viipas kergelt käega vaikselt enda kõrvall diivanil istuva keskealise naise poole. „Ta tuli koos minuga siia tagasi ja helistas hädaabisse. Midagi muud ma ei mäleta.“

Inspektor Adair pööras põgusalt tähelepanu naabrinaisele, kes polnud selle hetkeni toonud kuuldavale ainsatki sõna ja oli lihtsalt istunud, käsi lohutavalt ümber Sylvia õblukeste õlgade. „Mis kell see olla võis, proua Menzies?“

„Ma täpselt ei mäleta. Kell oli ehk pisut viis läbi, olin just raadio uudiste kuulamiseks mängima pannud.“

„Ja te tulite koos proua Rossiga silmapilk siia ja helistasite hädaabinumbrile. Ma saan aru, et te olete pärast seda siin, tema juures olnud?“

„Otse loomulikult. Tema seisund pärast kuuris nähtut ei lubanud teda üksi jätta. Jube vaatepilt, ma ei taha niisugust asja enam mitte iialgi näha. Ma lihtsalt ei suuda ette kujutada, kes võinuks midagi sellist teha.“ Otse tema poole pöördumine tegi proua Menziesest vaikse kuulaja asemel aktiivse vestluses osaleja. „Selline tubli ja ausameelne kodanik, kiriku võõrmünder, tõeline ühiskonna alus-sammas. Keegi ei tuleks selle pealegi, et tal võiks üldse vaenlasi olla. Kuid ma olen kindel, et politsei tabab selle teo toime pannud jõletu inimese,“ jätkas ta Sylviat trööstivalt kallistades. „Ja andke teada, inspektor Adair, kui ma saan teile uurimisel vähegi abiks olla.“

„Täna teid, proua Menzies, võib juhtuda, et tahan teiega pärast rääkida. On veel paar asja, mida ma sooviksin proua Rossiga arutada, ja siis jätan ma teid praeguseks rahule.“ Uurija pööras pilgu lese poole ja vaatas tolele otse näkku. „Ma soovin vaid täiesti kindel olla, et olen kõigest õigesti aru saanud. Te ütlesite, et jõudsite koju umbes kella nelja paiku, kuid läksite kuuri abikaasale teed viima alles umbes tunni võrra hiljem?“

Uurija sinised silmad ei pilkunud kordagi ja nende klaaskuulina helkiv kalk pilk pani külmajudinad mööda Sylvia selga alla jooksmas. Ta libistas keele üle korraga kuivaks tõmbunud huulte, ta kõri näis olevat krampi tõmbunud ja ta vastus kõlas kraaksatusena. „Ta jõi alati teed kell viis. Enamasti tuli ta küll majja, aga kuna ta polnud seda teinud, viisin tee talle kuuri.“

„Mida te vahepeal tegite?“

Sylvia sulges silmad ja püüdis meenutada. „Võtsin asjad kotist välja ja panin ära ... ja siis ma ... siis ma vist istusin ja lugesin mõnda aega õhtust ajalehte.“

„Selge. Ja kui te teega kuuri läksite ja oma abikaasat nägite, polnud teil vähimatki kahtlust, et ta on surnud?“

„Kas ta seda mitte just äsja ei öelnud?“ sekkus proua Menzies nõrdinult.

„Me peame kõigis üksikasjades täpsed olema,“ vastas inspektor teatava kärsitusega. „Nii, proua Ross, veel paar küsimust. Te ei puudutanud teda ega üritanud liigutada?“

„Ei tule ette. Ma olin nimelt kohutavas šokis ... ma ei mäleta täpselt, mida ma enne kõrvalmajja jooksmist tegin.“

„Kas te puudutasite midagi?“

„Ei tule ette,“ kordas Sylvia. Ta tundis ärevust taas võimendumas. „Ma tõepoolest ei mäleta. Palun, kas ma pean ikka veel küsimustele vastama?“

„Ei, see on praeguseks kõik, kuid on võimalik, et ma pean teiega päeva-paari pärast, kui olete šokist toibunud, uuesti rääkima. Kas teie sõber jääb teie juurde või saadan ma teile nõustaja seltsiks?“

„Ta ööbib täna minu juures,“ teatas proua Menzies enne, kui Sylvia midagi öelda jõudis.

„Tore. Kuidas on perekonnaliikmetega, kas me peaksime kellegagi ühendust võtma?“

Järgnes pikk vaikus. Siis ütles Sylvia kõhklevalt: „Mul on tütar, kuid ma pole teda aastaid näinud. Küllap tuleks teda teavitada.“

„Kas te teate, kus ta elab?“

„Ei, kuid ma tean, kuidas temaga ühendust saab. Ta on nimelt kirjanik. Ta kirjastajal on tema aadress olemas.“

„Selge.“ Inspektor Adair avas taas märkmiku, mida oli hakanud juba käest panema. „Kuidas ta nimi on?“

„Melissa. Ma ei tea, mis ta perekonnanimi praegu olla võib – pean silmas seda, et ehk on ta abiellunud –, kuid ta kirjanikunimi on Mel Craig.“

ESIMENE PEATÜKK

Melissa Craig ringutas, sirutas käed välja ja põimis need siis kukla taha, et ühtaegu roidunud ja rahuloleva ohke saatel toolileenile naalduda. Tema ees kirjutuslaual oli tema värskeima romaani esimene mustand. See oli tuumakas teos ja ta ise oli sellega rahul; ühtlasi oli ta rahul ka sellega, et tal oli jätkunud julgust oma veendumustele kindlaks jääda ja panna hoolimata toimetaja keelitustest ja arvukatest uusi krimiromaane nõudvatest fännikirjadest viimaks punkt oma detektiivi, Nathan Latimeri tegelaskuju kirjanduslikule karjäärile. Ta agendi Joe Martini kahtlustega toimetulek oli osutunud raskeks, kuid pärast seda, kui ta oli mehele selgeks teinud, et tal on mõrvadest kõrini, ja seejärel kirjutanud valmis äärmiselt edukaks osutunud ja maineka auhinna kandidaatide lõpp-nimekirja jõudnud tõsisema kirjanduse žanrisse kuuluva romaani, oli viimane teda igati toetanud ja innustanud. Kulla Joe, sa oled mulle nii suureks toeks, mõtles Melissa tõustes ja akna juurde astudes, et vaadata juba tuttavaks saanud põldude ja metsa poole.

Oli aprilli lõpp. Karjamaad rohetasid talviste vihmade järel erksates toonides ja hekid pulbitsesid uuest elust. Järjekordne Cotswoldi kevad, mille eest tänulik olla. Ta pani mustandi tagasi kausta ja heitis pilgu kellale. Kümne minuti pärast üksteist: aeg kohvi juua. Naine läks alumisele korrusele ja täitis kannu veega.

Ta jõi köögiakna juures seistes kohvi ja sõi paar ingveriküpsist, imetledes värvikate kevadlillede säras aeda, mille eest ta oli pärast

viie aasta tagust Viirpuu villasse kolimist armastuse ja usinusega hoolt kandnud. Selle aja jooksul oli ta elus aset leidnud rohkelt olulisi sündmusi: suhte lõpetamine Aubreyga, kelle ta oli jätnud Londonisse olesklema; ustav sõprus rahvusvaheliselt tunnustatud kunstniku Iris Ashiga, kes oli kõrval asuva Leedripuu villa omanik, kuid kandis nüüd nime Iris Hammond ja veetis suurema osa ajast Prantsusmaal, kus ta koos oma abikaasa Jackiga edukat kunstikeskust pidas; tema enda teinekord tormiliseks kiskuv suhe turjaka endise kriminaalpolitsei inspektori Kenneth Harrisega, kellega ta oli korduvalt seoses oma sekkumisega mehe uuritud juhtumitesse pidanud mõõku ristama. Melissa kokkupuuted mõrvadega ei piirdunud nimelt tema menuraamatute lehekülgedega. Aeg-ajalt olid asjaolud ja ta enda kirglik tõmme päris elus aset leidvate kuritegude poole teda tegelike roimadega – teinekord ohtlikult – kokku viinud. Eks seegi oli põhjus, mõtles ta, miks ta oli Nathan Latimeri nii kindlameelselt auga välja teenitud puhkusele saatnud. Melissa viiekümnes sünnipäev oli ukse ees, saabunud oli aeg hakata elama vaiksemat ja rahulikumat elu.

Ta oli just tassi tühjaks joonud ja küünitasku kannu järele, et see uuesti täis valada, kui kuulis väljas läheneva auto mürinat. Selle rehvid krabisesid kruusatatud teelõigul, mis ühendas kahte kõrvu seisvat majakest Ülem-Benbury külla viiva teega. Hetk hiljem helises uksekell. Melissa kiikas läbi ukse silma, mille paigaldamist tugevast tammepuust uksetahvlisse oli ta poeg Simon viimati New Yorgist emal külas olles nõudnud, ja tundis ära Gloucestershire'i politseijaoskonna kriminaalpolitsei seersandi Matthew Watersi, vana sõbra ja Kenneth Harrisega kunagise töökaaslase. Ken oli politseist lahkunud ja suundunud Ameerikasse, et liituda eradetektiivibürooga, kuid nad hoidsid endiselt sidet.

„Kui tore sind näha, Matt,“ hüüatas Melissa meest kitsasse koridori juhatades ja ust ta järel sulgedes. „Ma võtsin siin just lõunaodet, sooviksid sa kohvi?“

„Tänan, see oleks tore.“

„Tule kööki ja räägi mulle viimaseid uudiseid. Tundub, nagu poleks ma sind terve igaviku näinud.“

„Aega on tõesti üksjagu mööda läinud,“ nõustus mees.

„Kas kohalikud kurikaelad hoiavad sind rakkes?“

„Päris korralikult.“

„Mis sind täna siia toob?“ Melissa viipas tooli suunas, kuid mees ei teinud vihjet märkama ja astus akna juurde. Ta seisis seal mõne sekundi sõnatult, selg naise poole pööratud. Tema olekus ja ebaharilikult nappides vastustes oli Melissa jaoks midagi häirivat. Korraga valdas teda hirm ja ta küsis: „Kas midagi on juhtunud? Kas Keniga on kõik korras?“

Mees pöördus aknast eemale ja võttis istet. „Minu teada on Keniga kõik hästi. Ma pole temast viimasel ajal midagi kuulnud. Aga sina?“

„Ma nägin teda umbes kuu aega tagasi, kui New Yorgis Simonil külas käisin. Me oleme endiselt head sõbrad.“

„Mul on selle üle hea meel.“

„Mis sind siis siia tõi?“ kordas naine küsimust, kui Matt taas vait jäi. Ta ulatas politseinikule kruusi, palus tal endale piima, suhkrut ja küpsiseid võtta, täitis ka oma kruusi uuesti ära ning võttis Matti vastas istet. „Kas see on lihtsalt seltskondlik visiit või vajad sa mu abi seoses mõne juhtumiga, mis on sinu jaoks täielik mõistatus?“ lisas ta kelmikalt.

Mees naeratas ta nalja viskamise peale kergelt, kuid ei vastanud. Ta kühveldas kohvi sisse suhkrut ja segas seda ebaharilikult pikka aega, et siis vaikselt tähendada: „Mel, see küsimus võib sinu jaoks kentsakana tunduda, aga kas sa oled viimasel ajal oma ema ja isaga suhelnud?“

Küsimus oli nii ootamatu, et alustuseks suutis Melissa selle peale üksnes suu lahti istuda ja külalisele otsa vahtida. Enda mäletamist mööda polnud ta Matti seltskonnas oma vanemaid kunagi

isegi maininud. Ta oli Kenile usaldanud loo oma lühikesest kirglikust suhtest Guy Craigiga, autoõnnetusest, milles noormees oli traagiliselt hukkunud, ja veidi hilisemast avastusest, et ta ootab noormehe last, kuid ta ei suutnud uskuda, et too oleks sellest rääkinud Mattile, või enamgi veel, maininud, et abi pakkumise asemel, mida naine toona nii väga vajas, olid vanemad ta lihtsalt välja visanud.

Meenutus vihasest stseenist – isa külm ja hirmuäratav raev; ema pisarais, peaaegu argpükslik leppimine abikaasa kalgi otsusega – pani ta hoolimata kõõgi ja väljas paistva päikese soojusest judisema. Möödus üsna mitu sekundit, kuni ta viimaks hääle üles leidis. „Ei,“ ütles ta ja talle tundus, et ta häälel kostab kuskilt kaugelt, väljastpoolt teda ennast. „Me ... kaotasime paljude aastate eest kontakti. Miks sa küsid?“

„Me saime teate Thames Valley kriminaalpolitseist palvega võtta sinuga ühendust proua Sylvia Rossi nimel, kes väidab end olevat su ema.“

„Mu ema nimi on tõesti Sylvia Ross. Mida ta minust tahab?“

„Ta palus politseil sulle teada anda, et su isa on surnud.“

„Ära tule ütleva, et ta kutsub mind matusele!“ Need sõnad paiskusid ta suust enne, kui ta mõelda jõudis; Melissa nägi, kuidas Matti terased sinakashallid silmad suureks venisid, teadis, et oli meest šokeerinud, ja tundis vajadust oma reaktsiooni õigustada. „Ilmselt kõlas see vastikult, aga lugu on selles, et isa viskas mu majast välja, kui ma vallalisena rasedaks jäin, ja mu ema ei teinud ainsatki liigutust ega poetanud ühtki sõna, et proovida teda meelt muutma panna. Kirjutasin neile ja andsin Simoni sünnist teada, lootes, et nad on leebunud ja soovivad oma lapselast näha, kuid kiri tuli avamata tagasi, peal isa käekirjaga kirjutatud märge „Tagastada saatjale“. See juhtus peaaegu kolmekümne aasta eest ja ma pole nendega sellest ajast saati suhelnud – minu poolest võinuksid nad mõlemad surnud olla. Kummalgi pole sugulasi, kes saanuks mulle

sellest teada anda.“ Need sõnad paiskusid ta suust nagu tammi tagant ja ta ei suutnud seda tulva ohjeldada. Kui ta viimaks vait jäi, vappus ta nii tugevasti, et kohv loksus ta kruusist lauale.

Matt, kes kunagi tundeid ei väljendanud, küünitas täiesti eba-harilikul moel üle laua ja puudutas rahustavalt naise käsivart. „Mel, mul on väga kahju, mul polnud sellest aimugi,“ ütles ta leebelt.

„Muidugi polnud, miks pidanukski olema? Ma ei taha sellest isegi mõelda, veel vähem rääkida.“ Melissa sulges silmad. Matti mõistev suhtumine ja ta puudutuse soojus trööstisid teda. „Mis siis juhtus, infarkt või?“ küsis ta sekundi või paari pärast.

„Kahjuks midagi hullemat. Mel, see on sinu jaoks ilmselt suur vapustus, kuid ta ei surnud loomulikku surma. Ta mõrvati.“

„Mõrvati?“ See sõna oli nagu obadus kõhtu. „Kuidas? Mis juhtus? Kas teda rööviti või juhtus ta murdvargale peale või mis seal toimus?“ Küsimused pudenesid mõtlemiseks aega jätmata ta suust.

„Ma pole üksikasjadega kursis, kuid tundub, et see oli teadlik rünnak,“ Matt kõhatas ja kõhkles enne jätkamist, „ja ma sain uurimist juhtiva inspektori jutust aru, et kahtlusalune on su ema.“

Pärast seda, kui Matt Waters oli lahkunud, olles enne Melissa käest välja pressinud lubaduse, et too helistab kohe, kui peaks mingitki abi vajama, läks naine oma kabinetti ja istus kaua tühja arvuti-ekraani vahtides kirjutuslaua taga. Ta tajus üksnes kummalist tuimust, mis tõi endaga süütunde. Ta isa oli surnud vägivaldset surma, kuid tema ei tundnud leina ega kaotustunnet. Esimesed kakskümmend aastat tema elust oli ta isa pakkunud just seda, mida ühelt isalt oodata, kuid kunagine armastav suhe oli mat-tunud kolmkümmend aastat kestnud vaikimise alla, mille oli põhjustanud tütre üleastumine isa kehtestatud moraalnormidest. Samuti ei leidnud ta endas oma šokiseisundis vähimatki soojust või kaastunnet ema vastu, kes polnud tema teada teinud mitte

midagi, et oma ainsa lapse suhtes mõistvust ja andestust paluda. Mis õigust on sinul minult midagi nõuda? mõtles ta põlgusega. Millist lohutust ja tuge sina mulle raskel hetkel pakkusid?

Aeg-ajalt vaatas ta vilksamisi paberilehte, millele Matt oli kirjutanud aadressi ja telefoninumbri, kuid mõte emaga ühenduse võtmisest tekitas temas alateadlikku tõrget. Ta sundis end mõtlema, millist elu võis ema nende kolmekümne aasta jooksul elada. Mõtles ta kunagi oma tütrele ja lapselapsele? Ta oleks ju võinud teha katsed oma jäiga puritaanliku abikaasa teadmata ühendust võtta. Kuid kõige tugevamalt kerkis esile küsimus, mis muutis kõik teised tühiseks ja mis, nagu ta aru sai, oli peamine põhjus, mis takistas teda toru tõstmast ja helistamast. Kas ta ema oli tööpoolest mõrtsukas?

Tal polnud aimugi, kui kaua aega oli möödunud, kuid taipas korraga üllatunult, et tal on kõht tühi. Pilk kellale näitas, et see on juba pool üks saanud: ta oli niimoodi enam kui tund aega istunud. Ta pidi enne edasiste sammude üle otsustamist midagi sööma. Ta asus mehaaniliselt varem sügavkülmikust võetud supiportsu soojendama. Kodune tomatisupp, mille retsepti ta oli saanud Iriselt. Kui vaid kahe jalaga maa peal seisev elutark Iris, kes kunagi oma kiindumust demonstratiivselt välja ei näidanud, tema juures oleks! Ta oli siiski ainult telefonikõne kaugusel. Või Simon – New Yorgis oli kell kaheksa hommikul ja poeg oli arvatavasti kodus, luges laupäevast hommikulehte ... kuid mis mõtet oli neile kahele helistada? Ta ei vajanud lihtsalt kedagi, kellega rääkida, vaid ka inimest enda kõrvale.

Ta käsi küünitatas telefoni järele ja valis numbri veel enne, kui aju selleks korralduse andmisest teadlikuks sai. „Joe, tänu taevale, et sa kodus oled!“ õhkas Melissa, kui Joe vastu võttis.

„Mel, mis juhtus? Kas sa oled haige?“ Mure mehe hääl, armastus, mille olemasolust ta teadis, mida mees oli nii kaua endas kandnud, oodates kannatlikult, mil Melissa on valmis seda

vastu võtma, oli piisav, et ta korraks välja lülitunud meeled taas tööle hakkaksid.

„Ei, minuga on kõik korras, aga ... Joe, mulle öeldi just äsja, et mu isa on mõrvatud ja politsei meelest on tapja mu ema.“

„Armas taevas, milline jõledus! Kuidas? Millal?“

„Ma ei tea üksikasju. Matt Waters käis minuga rääkimas. Joe, ma vajan sind ... saad sa tulla?“

„Kuhu ... ühesõnaga, kus su ema elab?“

„Ühes külas Readingi lähedal, pigem on see küll väike linn.“

„Kas sa oled praegu seal?“

„Ei, ma olen veel kodus.“

„Püsi seal. Ma hakkan kohe tulema ja olen paari tunni pärast sinu juures.“

„Ole sa tänatud!“

Alles siis ta murdus ja puhkes nutma.